

HOVEDBANEN

Universell Utforming Oslo S

Miljøprogram Oslo S

02B	Endret mål om kutt i klimagassutslipp fra 20% til 50%, etter tilbakemeldinger fra BN.	30.09.2025	NO1F5J	NO1F5I	NO1C2G
01B	Mindre endringer for å ivareta BNs tilbakemeldinger på Rev00B.	15.09.2025	NO1F5J	NO1F5I	NO1C2G
00B	Første utgave	27.05.2025	NO1F5J	NO1F5I	NO1C2G
Rev.	Revisjonen gjelder	Dato	Utarb. av	Kontr. av	Godkj. av
Tittel: Hovedbanen Oslo S Km 0,100 – 0,600 Miljøprogram		Antall sider:	Fritekst 1:		
		23	Fritekst 2:		
			Fritekst 3:		
			Produsent:	Sweco Norge AS	
		Prod. dok. nr.:			
		Erstatning for:	MIP-00-A-05205 03A		
		Erstattet av:			
Prosjekt: 600830		Dokument nr.:			Rev.:
Parsell: 10		UO-10-A-01122			02B
		FDV dokument nr.			FDV rev.:

Innholdsfortegnelse

1	Innledning	3
1.1	Om prosjektet	3
1.2	Hensikten med dette dokumentet.....	3
2	Organisering av ytre miljø	5
3	Grunnlag for fastsettelse av miljømål	6
3.1	Miljøprogrammet 2020.....	6
3.1.1	Vurdering	6
3.2	Nasjonal transportplan (NTP) 2025 – 2036.....	6
3.2.1	Vurdering	6
3.3	Bane NORs Bærekraft veikart 2021-2025.....	7
3.3.1	Vurdering	7
3.4	Veikart for norsk infrastruktur	8
3.4.1	Vurdering	8
4	Reviderte miljømål	9
5	Referanser	11
6	Dokumentinformasjon.....	12
6.1	Endringslogg.....	12
7	Vedlegg - Liste	13
(1)	Miljøprogram for Oslo S fra 2020	13
	Vedlegg (01) Miljøprogram Oslo S fra 2020	14

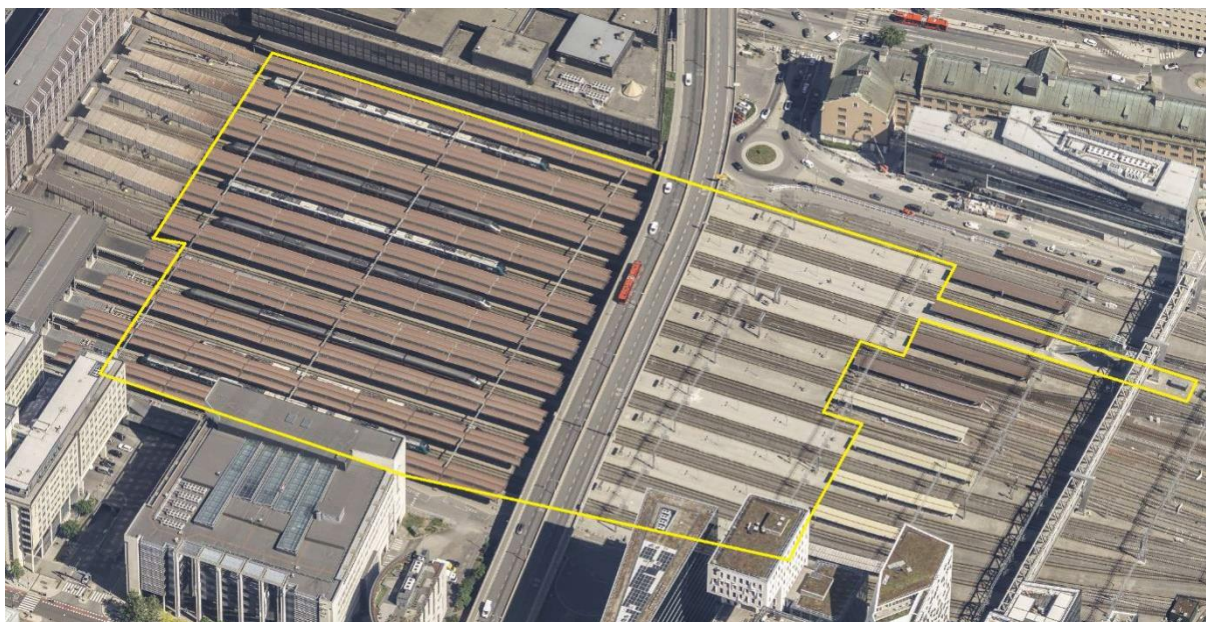
1 INNLEDNING

1.1 Om prosjektet

Prosjektet har bakgrunn i behovet for å gjøre stasjonene i Nasjonal transportplan (NTP) mer tilgjengelige for alle. Målet i NTP 2018-2029 er at 44% av alle av- og påstigninger skal skje på stasjoner som er tilpasset universell utforming.

De større stasjonene på strekningen Gardermoen – Drammen står for omtrent 55% av alle av- og påstigninger i landet. Per dags dato er blant annet ikke Oslo S, Skøyen og Asker stasjoner klassifisert som universelt utformet. For å bidra til måloppnåelse er det derfor besluttet at disse stasjonene skal oppgraderes for å tilfredsstille kravene til universell utforming.

Denne fagrapporten er en del av den forenklede tekniske detaljplanen for Oslo S. I denne planen skal vi gjøre flere viktige forbedringer for å sikre universell utforming, som å etablere nye heistillkomster fra undergangen, heve plattformhøyder, installere snøsmelteanlegg på plattformene og andre tiltak som gjør stasjonen mer tilgjengelig for alle. For mer detaljer, se rapporten «Forenklet Teknisk Detaljplan Oslo S». Tiltaksgrense er vist i Figur 1.

Figur 1 Gul markering viser tiltaksgrense på plattform Oslo S.

1.2 Hensikten med dette dokumentet

Miljømålene skal iht. miljøprogrammet fra 2020 vurderes på nytt før neste planfase starter. I oppdragsbeskrivelsen for teknisk detaljplan, henvises det til at Nasjonal transportplan (NTP) 2018 – 2029 samt daværende forslag til NTP 2025-2036 /1/ gir føringer for klima og miljø, i tillegg til at Klima- og miljømål for Utbygging i Bane NOR være styrende for fokusområder og hovedmål.

Det ble i 2020 utarbeidet miljøprogram for de planlagte arbeidene /2/. Etter dette har NTP 2025-2036 blitt vedtatt, og Bane NOR utarbeidet en bærekraftstrategi /3/. Bane NOR er også en av partene i samarbeidet *Veikart for norsk infrastruktur mot 2050* /4/, hvor det gis anbefalinger til aktører som planlegger, bygger og drifter norsk infrastruktur.

Dette notatet skal fungere som en revidering av miljøprogrammet fra 2020, ved at det fastsetter miljømålene som skal følges i videre prosjektering. Det vil si at miljømålene i miljøprogrammet fra 2020 utgår, og erstattes av miljømålene i dette dokumentet. Øvrige deler av miljøprogrammet fra 2020 er fortsatt gjeldende, og dokumentet er derfor lagt ved i dette notatet.

Notatet er skrevet med henblikk på kap. 3.10 Klima og miljø i Bane NORs mal for prosjektstyringsdokument (PSD) /5/.

Iht. mal for PSD skal gjennomføringsstrategien beskrive temaene klima og miljø – risikoer og utfordringer som er identifisert i prosjektet, og hvordan klima og miljø planlegges ivaretatt gjennom hele prosjektets levetid. Følgende eksempelpunkter er listet opp, hvor det skal beskrives strategi for å håndtere det som er relevant for prosjektet:

- 1) Organiseringen skal adressere ansvar og myndighet, samt nøkkelroller ref. Internkontrollforskriften
- 2) Tydeliggjøring av hvordan prosjektet bidrar til Utbyggingsdivisjonens klima- og miljømål:
 - a) redusere klimagassutslipp i prosjekt med 50 %
 - b) unngå inngrep i jordbruksareal og naturverdier av nasjonal og vesentlig regional verdi
 - c) dokumentere samsvar med tillatelser fra miljø- og forurensningsmyndighet
- 3) fremme klima og miljø i prosjektet med bruk av Breeam Infrastructure sertifisering dersom prosjektet er egnet for sertifisering
- 4) Identifisere risiko for manglende måloppnåelse og planlegge risikoreduserende tiltak (herunder tiltak for å redusere risiko for manglende måloppnåelse pga. krevende grunnforhold, konflikt natur og dyrka mark, annet)
- 5) Overordnet beskrivelse av hvordan prosjektet vil jobbe for å nå målene i planleggingen
- 6) Overordnet beskrivelse av kontrollaktiviteter, dokumentasjon og rapportering under gjennomføring
- 7) Beskrivelse av hvordan BREEAM Infrastructure vil bli innarbeidet i prosjektet

Systematisk miljøoppfølging iht. NS-3466 /7/ ivaretar metodikken for miljøoppfølging beskrevet i PSD, noe som igjen ivaretar kravene til ytre miljø i TEK 17 kap. 9 /8/. Punktene markert med grått vil håndteres i miljørisikovurdering og MOP. Bærekraft som helhet håndteres ikke i dette notatet, og tilhørende punkter er derfor også markert med grått. Det er utarbeidet egne bærekraftsmål for prosjektet /6/, og det er utført en preanalyse bærekraft iht. BREEAM-metodikk, ev. sertifisering er ikke avklart i denne fasen av prosjektet /9/. Jordbruksarealer berøres ikke. Øvrige punkter beskrives i miljøprogrammet.

2 ORGANISERING AV YTRE MILJØ

Bane NOR har det overordnede ansvaret for ytre miljø i prosjektet. Miljø er organisert som et linjeansvar, noe som innebærer at alle enheter har et selvstendig ansvar for å ivareta miljømål fastsatt i miljøprogrammet innenfor eget ansvarsområde. Som en del av den systematiske miljøoppfølgingen utarbeides miljøoppfølgingsplan (MOP) som beskriver hvordan målene i miljøprogrammet skal nåes. Det er nærmere angitt i prosjektstyringsdokumentet (PSD) og kvalitetsplanen hvordan oppgaver, ansvar og myndighet relatert til ytre miljø er fordelt i prosjektet.

Prosjektets miljømål skal i henhold til standarden /7/ oppdateres ved endringer i prosjektet og/ eller kunnskap, myndighetskrav og retningslinjer, som har betydning for miljømål eller miljøkrav. Miljøprogrammet skal følges opp og dokumenteres fortløpende av miljøansvarlige. Ved revidering av miljøprogrammet skal behov for endringer begrunnes, og endringer skal dokumenteres.

3 GRUNNLAG FOR FASTSETTELSE AV MILJØMÅL

Utvalget av grunnlag for fastsettelse av miljømål, er gjort etter en faglig vurdering av Sweco.

3.1 Miljøprogrammet 2020

Miljøprogrammet fra 2020 /2/ ble utarbeidet ifm. teknisk hovedplan, og var basert på en forutgående silingsprosess av mulige løsninger.

Til grunn for vurderinger i miljøprogrammet lå relevante krav gitt i lover og forskrifter, samt Bane NORs miljøkrav i styringsdokumenter.

Av overordnede miljømål ble det vist til etappemålene for miljø i gjeldende Nasjonal transportplan (NTP),

Det ble gjort en vurdering av hvilke miljøtemaer som var relevante, og satt mål for temaene avfallshåndtering, massehåndtering, utslipp til vann luft og grunn, støy og vibrasjoner, klimaavtrykk, landskap, by- og bygdeliv.

3.1.1 Vurdering

Det er gjort en ny vurdering av hvilke miljøtemaer som er relevante ut fra hvor prosjektet står i dag. Som utgangspunkt er miljøtemaene listet opp i NS:3466 /7/ gjennomgått. Temaene som er listet over anses å fortsatt være relevante. I tillegg anses temaene material- og energibruk samt naturmangfold å være relevante.

3.2 Nasjonal transportplan (NTP) 2025 – 2036

Transportsektoren står for rundt en tredel av Norges klimagassutslipp, og i planperioden forventes spesielt tungekjøretøy på vei, anleggsmaskiner og sjøfart å ha store gjenstående utslipp etter 2030, og innsats vil derfor rettes mot disse. Det pekes på utbygging, drift og vedlikehold av transportinfrastruktur som en utfordring for klimagassutslipp og nedbygging av natur. NTP 2025 – 2036 /1/ skal bidra til at Norges klima- og miljømål oppfylles. Under Parisavtalen skal Norge redusere klimagassutslippene med minst 55% i 2030 i forhold til 1990. Norge har i tillegg et mål om å bli et lavutslippssamfunn i 2050, noe som innebærer klimagasskutt i størrelsesorden 90-95% fra 1990-nivå til 2050.

3.2.1 Vurdering

Norges utslippsmål har blitt strammet inn etter at miljøprogrammet ble lagd.

3.3 Bane NORs Bærekraft veikart 2021-2025

Bane NORs Veikart for bærekraft /3/ er plan for arbeidet med bærekraft for perioden 2021-2025. Dokumentet er strukturert rundt de temaene som er vurdert som mest vesentlige for å styrke egen virksomhet innen bærekraft og bidra til et mer bærekraftig samfunn. Figur 2 viser de 10 bærekrafttemaene som er prioritert:

Figur 2 Prioriterte bærekrafttemaer i Bane NORs veikart 2021-2025

Temaet «Redusere vårt klima – og miljøavtrykk i egen aktivitet» vil være svært relevant for dette prosjektet. Følgende mål er satt innen dette temaet:

Langsiktig mål 1: Redusere direkte og indirekte klimautslipp.

- Redusere forbruk av fossile energikilder (drift og anlegg) med 40% mot 2030 (fra 2019-nivå).
- Redusere indirekte klimautslipp gjennom målrettede klimahensyn ved prosjektering og bygging.
- Minimere inngrep i viktige karbonlagre (myr, jord, skog).
- Øke energieffektiviteten (redusere relativt strømforbruk).

Langsiktig mål 2: Ivareta og fremme stedegen natur.

- Unngå varig redusert miljøtilstand og sikre kontinuerlig forbedring av naturmangfold.
- Tilbakeføre til stedegen natur etter inngrep.
- Tilpasse konstruksjoner for ivaretagelse av blågrønne infrastrukturer.
- Videreutvikle miljøtilpassede driftsmetoder.

Langsiktig mål 3: Fremme forutsetningene for en sirkulærøkonomi.

- Forhindre at farlige stoffer kommer på avveie.
- Bærekraftig ombruk og gjenvinning.
- Legge til rette for innovative og sirkulære løsninger.

3.3.1 Vurdering

Dokumentet ble utarbeidet etter at miljøprogrammet ble lagd. Punkt markert med grått anses å ikke være relevant i dette prosjektet, mens øvrige anses å være relevante.

3.4 Veikart for norsk infrastruktur

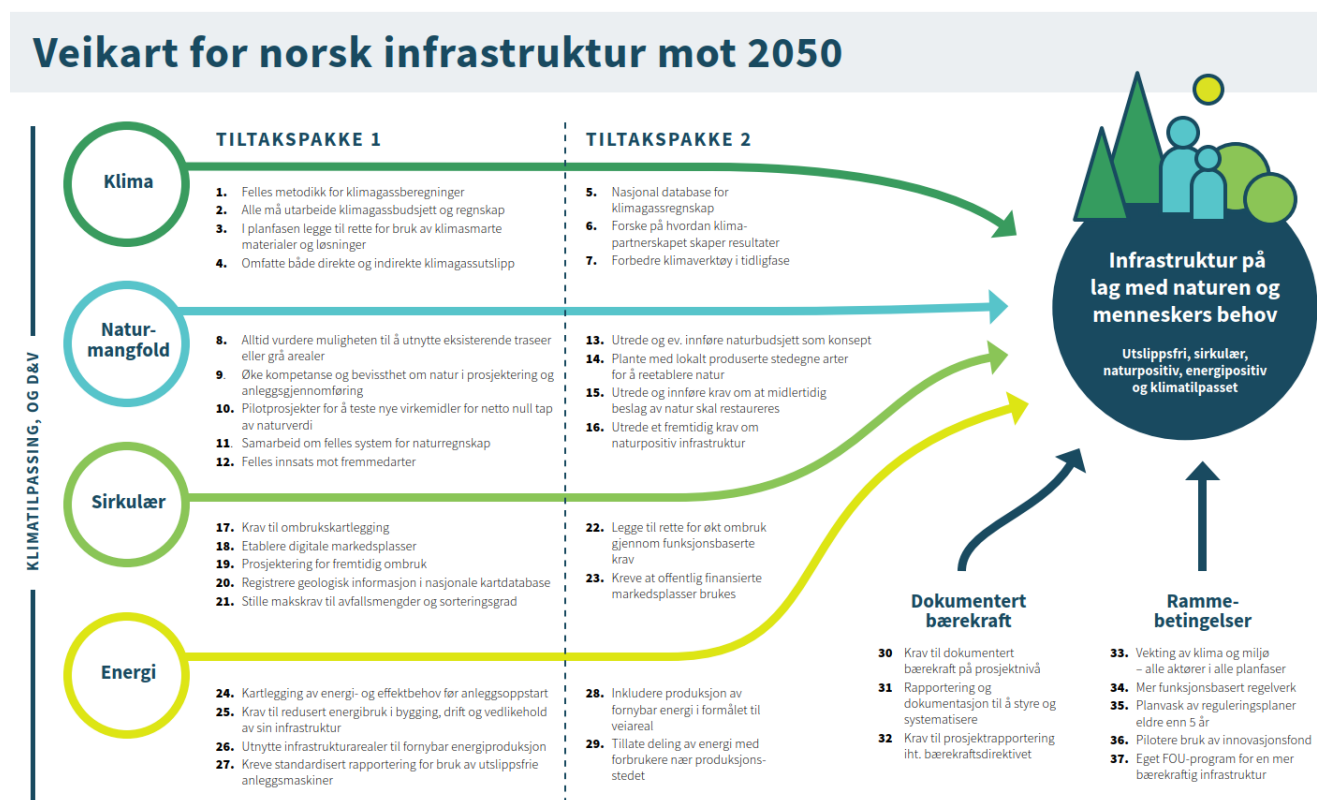
Veikart for norsk infrastruktur /4/ ble utgitt i mars 2025, og er ment som en samling av anbefalinger til myndigheter, infrastruktureiere, arkitekter, rådgivere, entreprenører og leverandører som planlegger, bygger og drifter norsk infrastruktur. Hensikten er å stake ut en mer bærekraftig retning. Miljø er en av tre dimensjoner i bærekraftsbegrepet, og vil behandles her.

Anbefalingene er gitt samlet fra nettverkene Grønn Anleggssektor og Grønn Byggallianse, og Bane NOR er en av bidragsyterne. Dokumentet er ment å være en inspirasjon og rettesnor når mål, tiltak og virkemidler utformes. Veikartet har følgende visjon:

Infrastruktur på lag med naturen og menneskers behov

- *Utslippsfri – bygger, drifter og vedlikeholder uten fossil energi*
- *Sirkulær – ombruker det vi har og materialgjenvinner resten*
- *Naturpositiv – minimerer inngrep og restaurerer natur*
- *Energipositiv – produserer fornybar energi*
- *Klimatilpasset – robust mot fremtidige klimaendringer*

Figur 3 viser tiltakspakker for å nå visjonen.

Figur 3 Veikart for norsk infrastruktur sine tiltak for å nå visjonen «infrastruktur på lag med naturen og menneskers behov».

3.4.1 Vurdering

Veikartet er utarbeidet etter miljøprogrammet. Dette er ikke et formelt bindende dokument for Bane NOR, men fordi utvikling av ambisjonsnivå innenfor miljø har en relativt rask utvikling både ifm. internasjonale forpliktelser og muligheter i markedet, er det valgt å hente inspirasjon fra veikartet for å kunne se framover i dette prosjektet og på den måten kunne bidra til å etablere fremtidsrettede prosjektmål.

4 REVIDERTE MILJØMÅL

Målene fastsatt i miljøprogrammet fra 2020 ansees fortsatt å være relevante. For å imøtekomme ambisjonsnivå i *NTP 2025-2036, Bane NORs Bærekraft veikart 2021-2025*, samt *Veikart for norsk infrastruktur*, spisses målene innen avfall, forurenset grunn, klimagass, material- og energibruk og naturmangfold. Målene som er satt opp ivaretar formelle krav i lover og forskrifter, og møter NTP og Bane NORs ambisjoner innen klimagassutslipp

Følgende miljømål er gjeldende for prosjektet, hvor tillegg fremkommet i denne reviderte utgaven av miljømål er vist med **uthevet skrift**:

Relevante miljøtemaer	Prosjektspesifikke miljømål
Miljøkartlegging, miljøsaneringsbeskrivelse og avfallsplan	Fokus på avfallsreduksjon ved prosjektering og anleggsperiode. Andel kildesortering skal være minimum 85 vektprosent.
Forurenset grunn - massehåndtering	Tiltaket skal ikke medføre spredning av forurensning til tilgrensende områder (grunn eller vann) Massene innenfor tiltaksområdet skal tilfredsstillende stedsspesifikke akseptkriterier. Så langt det er mulig skal det benyttes kjemikalier og/eller metoder som gir minst mulig miljøbelastning i henhold til substitusjonsplikten og føre-var-prinsippet.
Utslipp til vann, luft og grunn	Anleggsgjennomføringen skal ikke medføre noen belastning på berørte resipienter. Om nødvendig må anleggsvann renses før utslipp.
Støy og vibrasjoner	Unngå overskridelser av gjeldene støygrenser, samt sørge for at støy og vibrasjoner ikke er til uønsket sjenanse for reisene og øvrige berørte.
Klimaavtrykk	Redusere klimaavtrykket gjennom miljøvennlig materialbruk og gjennom riktig valg av anleggsmaskiner. • Redusere klimagassutslipp i prosjekt med minst 50 % sammenlignet med prosjektets beregnede referansenivå. • Anlegget gjennomføres uten direkte utslipp av klimagasser på byggeplassen så langt det er praktisk gjennomførbart. • Ved valg av de viktigste løsninger, alternativer og materialer skal klimagassutslipp vurderes.
Material- og energibruk	Så langt det er mulig skal det benyttes kjemikalier og/eller metoder som gir minst mulig miljøbelastning i henhold til substitusjonsplikten og føre-var-prinsippet. Legge til rette for sirkulære løsninger ved at det prosjekteres for ombruk der det er mulig. Vurdere eksisterende bygningsmaterialer for ombruk. Energieffektivitet - prioritere nullutslipps- og plussløsninger

Relevante miljøtemaer	Prosjektspesifikke miljømål
Landskap, by- og bygdeliv	Alle brukere av stasjonen skal kunne bevege seg effektivt og trygt i stasjonsområdet i anleggsperioden.
Naturmangfold	<i>Konstruksjoner skal tilpasses ivaretagelse av blågrønn infrastruktur i den grad dette lar seg gjøre ut fra prosjektet.</i>

5 REFERANSER

1 Det kongelige samferdselsdepartement, 2024. Nasjonal Transportplan 2025 – 2036. Meld.St.14 (2023-2024) Melding til Stortinget.

2 Bane NOR, 2020. Hovedbanen Oslo S. Oslo S Plattformen og personundergang. Miljøprogram. Dokumentnummer MIP-00-A-05205.

3 Bane NOR. Bærekraft veikart 2021 – 2025

4 Grønn Byggallianse og Grønn Anleggssektor, 2025. Veikart for norsk infrastruktur

5 Bane NOR. Mal for prosjektstyringsdokument (PSD)

6 Bane NOR, 2025. Hovedbanen/ Drammensbanen Universell Utforming Oslo S, Skøyen, Asker. Bærekraftsmål. Dokumentnummer UUO-00-A-01050

7 Standard Norge, 2009. Miljøprogram og miljøoppfølgingsplan for ytre miljø for bygge-, anleggs- og eiendomsnæringen. NS 3466:2009

8 Kommunal- og distriktsdepartementet, 2017. Forskrift om tekniske krav til byggverk (Byggteknisk forskrift). www.lovdata.no

9 Preanalyse bærekraft – Oslo S, 2025. prosjektnr. 10242404

6 DOKUMENTINFORMASJON

6.1 Endringslogg

REV.	BESKRIVELSE AV UTGAVE/ENDRING
00B	Revidering av miljømål fastsatt i tidligere fase.
01B	BNs tilbakemeldinger på Rev00B er hensyntatt.
02B	Endret mål om kutt i klimagassutslipp fra 20% til 50%, etter tilbakemeldinger fra BN.

7 VEDLEGG - LISTE

<u>Nr</u>	<u>Tittel</u>	<u>Utgave vedlegg¹</u>	<u>Sider²</u>
(1)	Miljøprogram for Oslo S fra 2020	MIP-00-A-05205, rev. 03A	9

Totalt antall sider vedlegg: **9**

Vedlegg (01) Miljøprogram Oslo S fra 2020

Hovedbanen Oslo S

Oslo S Plattformen og personundergang

Miljøprogram

☒	Akseptert
☐	Akseptert m/kommentarer
☐	Ikke godkjent / kommentert Revider og send inn på nytt
☐	Kun for informasjon
Sign:	

03A	Oppdatert etter kommentarer fra Bane NOR	01.09.2020	PKROSL	LAOM	OYJE
02A	Oppdatert etter kommentarer fra Bane NOR	03.08.2020	PKROSL	LAOM	OYJE
01A	Oppdatert etter kommentarer fra Bane NOR	22.06.2020	PKROSL	LAOM	OYJE
00A	Første utgave	11.06.2020	PKROSL	LAOM	OYJE
Revisjon	Revisjonen gjelder	Dato	Utarb. av	Kontr. av	Godkj. av
Tittel: Hovedbanen Oslo S, Oslo S Plattformen og personundergang, Miljøprogram		Antall sider: 9			
		Produsent:	Rambøll Norge AS		
		Erstatning for:			
		Erstattet av:			
Prosjektnr.: 224725 Parsell: 00 Planfase: Teknisk hovedplan		Dokument-/tegningsnummer: MIP-00-A-05205		Revisjon: 03A	
		FDV-dokument-/tegningsnummer: NA		FDV-rev.: NA	

Innhold

1. PROSJEKTBEKRIVELSE.....	3
1.1. PROSJEKTETS FORMÅL	3
1.2. DET FERDIGE ANLEGGET.....	3
1.3. GENERELT OM PROSJEKTGJENNOMFØRING	3
2. PROSJEKTORGANISASJONEN	3
2.1. FORDELING AV ANSVAR, OPPGAVER OG MYNDIGHET	3
2.2. STYRENDE DOKUMENTER.....	4
2.3. MILJØKOMMUNIKASJON.....	4
3. MILJØKRAV OG MILJØMÅL	4
3.1. BANE NOR SINE MILJØKRAV	4
3.2. OVERORDNEDE MILJØMÅL	4
3.3. MILJØTILSTAND (MILJØKVALITET FØR INNGREP).....	5
3.4. PROSJEKTEIERS MILJØKRAV OG MILJØMÅL	5
4. MILJØTEMAER OG DERES RELEVANS.....	5
4.1. IDENTIFISERING AV RELEVANTE MILJØTEMAER.....	5
4.2. RELEVANTE LOVKRAV I DETTE PROSJEKTET	6
5. MILJØKRAV OG MILJØMÅL FOR RELEVANTE MILJØTEMAER I PROSJEKTET	6
5.1. MILJØKARTLEGGING, MILJØSANERINGSBESKRIVELSE OG AVFALLSPLAN	6
5.2. FORURENSET GRUNN - MASSEHÅNDTERING	7
5.3. UTSLIPP TIL VANN, LUFT OG GRUNN	7
5.4. STØY OG VIBRASJONER	8
5.5. KLIMAAVTRYKK.....	8
5.6. LANDSKAP, BY- OG BYGDELIV	8
5.7. BEHOV FOR YTTERLIGERE MILJØVURDERINGER/UTREDNINGER	8
5.8. ENDRING AV MILJØMÅLENE.....	9
6. REFERANSER OG VEDLEGG	9
VERSJONSSTYRING OG REVISJONER	9

1. Prosjektbeskrivelse

Dette miljøprogrammet gjelder for prosjektet «Oslo S plattformer og personunderganger» i tilknytning til teknisk hovedplan. Programmet er basert på en forutgående siliingsprosess av mulige løsninger.

1.1. Prosjektets formål

Formålet med prosjektet er å anbefale tiltak som vil sørge for at Oslo S får universell utforming. Prosjektet skal også anbefale mindre utbedringer som bedrer orienterbarheten og tilgjengeligheten på stasjonen for alle kundegrupper. I tillegg ønsker Bane NOR å heve standarden på plattformene og personundergangen med tilhørende gangforbindelser.

1.2. Det ferdige anlegget

Prosjektet planlegger for følgende resultater når byggearbeidet er gjennomført:

- Universell utforming av stasjonen inkludert plattformer, adkomst til plattformer, personundergang og fordelingshall for å tilfredsstille krav som innebærer:
 - Tiltak for bevegelseshemmede: Trinnfri adkomst, rampe.
 - Tiltak for synshemmede: Ledelinjer, taktil merking og skilting.
 - Tiltak for hørselshemmede: Informasjon på høyttalersystem, teleslynge.
 - Tiltak for alle: Ryddig, lyst og oversiktlig stasjonsområde hvor det er lett å orientere seg.

1.3. Generelt om prosjektgjennomføring

Prosjektet skal gjennomføres i følgende faser:

- Oppstartsfasen, inkludert gjennomgang av overlevert grunnlag.
- Utvikling av løsninger.
- Siling av alternative løsninger.
- Sluttvurderinger, anbefalinger og ferdigstilling av hovedplandokument.

2. Prosjektorganisasjonen

2.1. Fordeling av ansvar, oppgaver og myndighet

Følgende personer i Bane NOR og Rambøll er sentrale i miljøarbeidet knyttet til prosjektgjennomføring:

Prosjektleder Bane NOR: Hilde Gjellum, hilde.gjellum@banenor.no

Miljøansvarlig Bane NOR: Malin Torp, malin.torp@banenor.no

Oppdragsleder Rambøll: Ellen Leite Haugen, ellen.leite.haugen@ramboll.no

Prosjekteringsleder Rambøll: Øystein B. Jensen, oystein.jensen@ramboll.no

Miljøansvarlig Rambøll: Lameck Omondi Omolo, lameck.omolo@ramboll.no

og Per Kristian Røhr, per.kristian.rohr@ramboll.no

2.2. Styrende dokumenter

Miljøprogrammet er prosjektets miljøstyringsdokument for senere detaljprosjektering. Miljøprogrammet tar utgangspunkt i lover, forskrifter og retningslinjer, prosjektets hovedplan og Bane NOR sin miljøhåndbok. Normalt skal miljøprogrammet bygge på en miljøkonsekvensvurdering, men siden miljøkonsekvensene i dette prosjektet er svært begrensede, er et slikt dokument ikke utarbeidet. Miljøkonsekvensene er imidlertid innbakt i beskrivelsen av miljøtemaene som er identifisert i kap. 4.

2.3. Miljøkommunikasjon

Leietakere, innleide driftsoperatører, togselskap og publikum skal informeres om tiltaket, anleggsarbeidene og konsekvensene for omgivelsene.

Bane NOR og entreprenør skal sikre god kvalitet på miljøinformasjon og miljøpremisser. Dokumentasjon av oppnådde resultater skal være tilgjengelig for berørte myndigheter og allmennheten.

3. Miljøkrav og miljømål

3.1. Bane NOR sine miljøkrav

Bane NORs visjon er «Norge på skinner». I bane NORs strategidokument «Strategisk retning og strategiske mål 2019-2023» (STY-604540) framgår at visjonen blant annet innebærer å levere en sikker og miljøvennlig jernbane for Norge. Under det strategiske hovedtemaet «Framtidsrettet samfunnsaktør» er det satt følgende mål for miljø:

«Redusere klima- og miljøavtrykk i samfunnet og i egen aktivitet.»

Dette er utdypet med bl.a. følgende ambisjoner:

- Vi er bevisst vårt samfunnsansvar og arbeider for en bærekraftig utvikling.
- Vi reduserer klima- og miljøavtrykk sammen med våre samarbeidspartnere.
- Vi utvikler kundevennlige og miljøeffektive knutepunkt som forenkler hverdagen.

3.2. Overordnede miljømål

Bane NORs miljømål er til enhver tid gitt av etappemålene for miljø i gjeldende Nasjonal transportplan (NTP). Etappemålene i NTP 2018-2029 er som følger:

- Redusere klimagassutslippene i tråd med Norges klimamål.
- Bidra til å oppfylle nasjonale mål for ren luft og støy.
- Begrenset tapet av naturmangfold.

Miljøarbeidet skal være integrert i alle deler av Bane NOR sin virksomhet. Bane NOR har et særlig ansvar for å utvikle og implementere løsninger som kan bidra til å redusere transportsektorens negative miljøpåvirkninger.

Bane NOR skal følge opp følgende nasjonale miljømål (relevante for dette prosjektet):

- Minst mulig skade fra kjemikalier.
- Stanse spredning fra miljøgifter fra forurenset grunn.
- Stanse utslipp av prioriterte miljøgifter (miljøstatus Miljødirektoratet).
- Mer avfall til gjenvinning, forsvarlig håndtering av farlig avfall og avfallsminimering.

3.3. Miljøtilstand (miljøkvalitet før inngrep)

Det finnes ingen naturkvaliteter i området som berøres av planlagte arbeider på Oslo S. Derfor er det heller ikke utført noen økologiske registreringer i området. Ingen åpne vannresipienter blir direkte påvirket. Det er ikke behov for særskilte tiltak for å sikre naturmiljø i anleggsområdet.

Det er imidlertid risiko for forurensningsspredning knyttet til anleggsgjennomføring. Dette kan gjelde forurenset vann som ledes i overvannsnett til Indre Oslofjord, forurenset masse som skal transporteres ut av anleggsområdet og avfall fra konstruksjoner som rives. Disse miljøutfordringene skal følges opp i senere miljøoppfølgingsplan.

3.4. Prosjekteiers miljøkrav og miljømål

Bane NORs miljømål og -krav slik de er beskrevet i Bane NORs styringssystem er lagt til grunn for utarbeidelse av miljøprogrammet.

Følgende styringsdokumenter hos Bane NOR kommer til anvendelse i dette prosjektet:

STY-604533	Ytre miljø - konsernprosedyre
STY-603344	Mal miljøprogram*
STY-603096	Mal miljøoppfølgingsprogram**
STY-605085	Sikkerhet-, kvalitet-, og miljøledelse i prosjektprosedyre
STY-602964	Håndtering av forurenset grunn ved bygge- og gravearbeider
STY-600993	Håndtering av impregneret trevirke
STY-601325	Håndtering av avfall
STY-601306	Instruks for tanklagring
STY-601734	Instruks for kjemikaliehåndtering

*Utgått. Er nå erstattet av ny mal STY-605261.

**Utgått og foreløpig ikke erstattet.

4. Miljøtemaer og deres relevans

4.1. Identifisering av relevante miljøtemaer

Relevante miljøtemaer for prosjektet «Oslo S Plattformer og personundergang»:

- Avfallshåndtering
- Massehåndtering
- Utslipp til vann, luft og grunn

- Støy og vibrasjoner
- Klimaavtrykk
- Landskap, by- og bygdeliv.
- Kulturminner – ikke relevant i dette prosjektet.
- Naturmiljø – ikke relevant i dette prosjektet.

4.2. Relevante lovkrav i dette prosjektet

Følgende miljølovkrav er spesielt viktige for dette prosjektet. Kravene skal hensyntas i de neste planfasene og skal legges til grunn under anleggsgjennomføringen. Opplistingen nedenfor er begrenset til lovkrav som er relevante for dette prosjektet.

- Forurensningsloven, kap. 7. Tilsyn med forurensninger og avfall.
- Avfallsforskriften stiller blant annet krav om at forurenset masse håndteres i henhold til forurensningsforskriften.
 - Håndtering av avfall fra konstruksjoner som rives blir spesielt viktig i dette prosjektet siden det antas at noen av konstruksjonene kan inneholde asbest. I detaljplanfasen skal det utføres miljøkartlegging av rivingsobjekter for å fastslå forurensningsgrad.
- Forurensningsforskriften.
 - Forurensningsforskriften beskriver blant annet håndtering av forurenset grunn og setter krav til utslipp av oljeholdig avløpsvann.
- Statlige retningslinjer for behandling av støy i arealplanleggingen (T-1442).
 - Veilederen legges til grunn for behandling av støy og vibrasjoner i anleggs- og driftsfase.
- Internkontrollforskriften om systematisk helse-, miljø- og sikkerhetsarbeid i virksomheter (lov av 4. februar 1977 nr. 4 om arbeidsvern og arbeidsmiljø m.v.).
- Miljøinformasjonsloven.

5. Miljøkrav og miljømål for relevante miljøtemaer i prosjektet

5.1. Miljøkartlegging, miljøsaneringsbeskrivelse og avfallsplan

Miljøkrav

Alle relevante krav i byggteknisk forskrift (TEK 17), avfallsforskriften og Bane NORs STY-601325 Håndtering av avfall, skal ivaretas.

Miljømål

Sorteringsgraden av avfallet skal være minimum 80 vektprosent, jfr. krav om kildesortering i STY-601325 Håndtering av avfall.

Miljøsanering

Ved tiltaksgjennomføring kan det oppstå behov for riving av bygningselementer og konstruksjoner. For å kartlegge forekomster av farlig avfall skal det gjennomføres miljøkartlegging av alle objekter som skal rives. Miljøsaneringsrapporten skal gi anvisninger om videre disponering av rivingsavfallet.

Avfallsplan

Det skal lages en avfallsplan for prosjektet før anleggsstart. Entreprenør lager planen med basis i foreliggende materiale fra Bane NOR. Avfallsplanen skal bekrefte hvilken sorteringsgrad byggherre krever for avfall. Det blir spesielt mye avfall i tilknytning til fornyelse av tubene fra fordelingshall til plattformene. Deler av dette rivingsmaterialet kan inneholde stoffer som blir klassifisert som farlig avfall.

Det er ikke gjennomført noen fysiske undersøkelser av masser eller bygningselementer som skal rives.

5.2. Forurensset grunn - massehåndtering

I utgangspunktet skal det ikke graves i løsmasser i dette prosjektet. Men erfaringsmessig kan det oppstå behov for oppgraving underveis. Før, eller i tilknytning til, gravearbeider må det gjennomføres miljøtekniske grunnundersøkelser med prøvetaking og analyse. Det skal utarbeides en tiltaksplan for håndtering av oppgravde masser. Masser som eventuelt fraktes ut av anleggsområdet, skal leveres til godkjent mottak.

Miljøkrav

Alle relevante krav i forurensningsloven samt tilhørende forskrifter og veiledere skal ivaretas.

Tiltaksplan for forurensset grunn, samt føringer gitt i notater/rapporter fra eventuelle supplerende grunnundersøkelser, skal følges under anleggsarbeidene.

Miljømål

Tiltaket skal ikke medføre spredning av forurensning til tilgrensende områder (grunn eller vann).

5.3. Utslipp til vann, luft og grunn

Miljøkrav

All former for utslipp av anleggsvann skal følge kommunale og nasjonale krav. Dette kan innebære analyser av utslippsvann for godkjenning av myndigheter.

Miljømål

Anleggsgjennomføringen skal ikke medføre noen belastning på berørte resipienter. Om nødvendig må anleggsvann renses før utslipp.

I detaljplanfasen bør det avklares i hvilken grad anleggsgjennomføringen vil innebære utslipp av forurensset vann, og hvilke tillatelser som kreves. Hvis det er behov for utslippstillatelse fra

fylkesmannen, må søknad sendes i god tid. Forurensset anleggsvann må håndteres i tråd med kommunale krav før eventuelle påslipp til eksisterende ledningsnett. Øvrige utslipp til vann, luft og grunn blir nærmere beskrevet i miljøoppfølgingsplanen med tilhørende forslag til avbøtende tiltak.

5.4. Støy og vibrasjoner

Miljøkrav

Gjeldene lovverk og retningslinje for behandling av støy, T-1442 skal følges.

Miljømål

Unngå overskridelser av gjeldene støygrenser, samt sørge for at støy og vibrasjoner ikke er til unødvendig sjenanse for reisene og øvrige berørte.

Anleggsgjennomføringen vil utvilsomt medføre støy og vibrasjoner som kan være til sjenanse for reisende, personer som har arbeidsplass nær eller på stasjonen og beboere i nærheten. Det må gjennomføres støyberegninger som grunnlag for tiltak. Støy og vibrasjoner blir nærmere utredet i neste planfase. Resultatene blir innarbeidet i miljøoppfølgingsplanen.

5.5. Klimaavtrykk

Miljøkrav

Det skal foretas beregning av anleggets klimaavtrykk slik at eventuelle tiltak kan settes inn. Beregninger og anbefalinger utføres i neste planfase og resultatene innarbeides i miljøoppfølgingsplanen.

Miljømål

Redusere klimaavtrykket gjennom miljøvennlig materialbruk og gjennom riktig valg av anleggsmaskiner.

5.6. Landskap, by- og bygdeliv

Miljøkrav

Skilting og informasjon skal sikre tilfredsstillende ferdsel for reisende og ansatte.

Miljømål

Alle brukere av stasjonen skal kunne bevege seg effektivt og trygt i stasjonsområdet i anleggsperioden.

5.7. Behov for ytterligere miljøvurderinger/utredninger

Miljøvurderinger og -utredninger må gjennomføres i neste planfase og bør inngå i fra starten av arbeidet med detaljplan, og gjennom hele planfasen. Resultater innarbeides i miljøoppfølgingsplanen.

5.8. Endring av miljømålene

Det er ikke avdekket behov for å revidere miljømålene i denne fasen. Miljømålene må vurderes på nytt før neste planfase starter.

6. Referanser og vedlegg

Versjonsstyring og revisjoner

Første godkjennelse

Utarbeidelse og godkjenning av miljøprogram for Oslo S Plattformer og personundergang.
Prosjektnummer 224725

Dato:	Utarbeidet av:	Godkjent av:	Signatur:
00A - 11.06.2020	PKROSL/LAOM	OYJE	-
01A - 22.06.2020	PKROSL/LAOM	OYJE	-
02A – 03.08.2020	PKROSL/LAOM	OYJE	-
03A - 01.09.2020	PKROSL/LAOM	OYJE	-

Distribusjonsliste

Navn:	Stilling/rolle:	Virksomhet/enhet:
Hilde Gjellum	Prosjektleder	Bane NOR

Revisjoner

Dato:	Beskrivelse av endringer:	Utarbeidet av:	Godkjent av:
11.06.2020	00A - Første utgave	PKROSL/LAOM	OYJE
22.06.2020	01A – Oppdatert etter kommentar fra Bane NOR (4.1.6 er fjernet)	PKROSL/LAOM	OYJE
03.08.2020	02A – Oppdatert etter kommentarer fra Bane NOR (3.1, 3.2, 4.1.1, 4.1.2, 4.2 og 5 er revidert)	PKROSL/LAOM	OYJE
01.09.2020	03A – Oppdatert etter kommentar fra Bane NOR (3.4 er endret)	PKROSL/LAOM	OYJE